

MUROWAĆ (26) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf murować (14). ◇ *praes 3 pl* murują (3). ◇ *praet 3 sg m* murował (2). *f* murowała (1). ◇ *3 pl m pers* murowali (4). ◇ *imp 3 pl* niech murują (1). ◇ *impers praet* murowano (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

1. Wznosić mur, wiązać zaprawą cegłę lub kamień, budować coś z kamienia lub cegieł; *aedificare muros, moenia constituere Cn* (15) : Połowicá ludu we zbroi Itała przed miástem/ á połowicá murowála. *BielKron* 96v, 96v; Kmieć gdy gnoy ná pole wozi /[...] ma zá káždym rázem przywieść kilká kámieni: bo fie to przygodzi [...] tám gdzie muruią álbo bruku potrzebá. *GostGosp* 34; Murárzá vczy murowác iáskołká *KlonFlis* E3.

murować co (10): A gdy tych złoczyńcow wiele náfláli/ páfli Itadá y dobytki Rzymkie/ móst murowáli ná Dunáiu/ [...] y inne poślugi działáli. *BielKron* 275v; Látá Páńskiego 1280. Márieburg poczęto murowác miásto y zamek [...] ná którym mieyfcu było pierwey miásteczko Dzyánter rzeczone *BielKron* 365v; Támże w ten czás wieżę krolewfká ná przedmieściu murowano. *BielKron* 417, 265, 288v, 475; Abo niech wípomni ná ony Bábitończyki czo chcieli murowác wieżę do niebá *RejZwierc* 48; *BielSjem* 18. *Cf Zwroty.*

murować czym (1): Caementum, Wapno którym muruyą *Mącz* 30b.

W charakterystycznych połączeniach: murować kościół, most (2), *wieżę* (2), *zamki; uczyć murować.*

Zwroty: »mury murować« (1): Cefarz Turecki Amurates [...] woýlko morzem przywiódł/ mury ony potłukł/ [...]. Potym Krześcíanie Turkom fie íprzećiwili/ trybutu nie dawáli/ mury z nowu murowáli. *BielKron* 272.

»murowane tarasy murować« (1): A w niektórych kráióch [!] y murowáné Táráfy muruią. *Strum* [H]v.

2. Dać, kazać zbudować co z cegły lub kamienia, takżełożyć srodki na wymurowanie czego [co] (10) : [*bogacz*] Chce wieś kupić/ dwor zbudować Staw íypác kościół murowác *RejRozpr* E3v; Kázimierz kościoły murował. *BielKron* 375 *marg*, 264, 387; Fundare moenia, Miásto murowác álbo załóżyć. *Mącz* 140b; *VotSzl* B.

W charakterystycznych połączeniach: murować kościół(y) (2), *miasto (miasta)* (3).

W przen (3) :

Zwrot: »kominy murować« = *prawdopodobnie zapewniać sobie wygodę, ciepłe mieszkanie w domu [szyk zmienny]* (3): Widząc iż to Krolestwo/ w íkárby íełt vbogie/ [...] Przeštác muším kopánia/ kominow murowác/ A w połu [!] pod namiotkiem/ żywoty záchowác. *BielSat* L3 [*idem BielSjem* 25]; A což czyni pan Poborcá/ Niechcemu fie do proporcá/ Ma líft od męki od winy/ Woli murowác kominy. *RejZwierc* 234; *BielSjem* 25.

a. *Fortyfikować, umacniać, zabezpieczać murem* (1) : Ízańce podzyálał álbo mury około Rámáty/ ták iż fie nie mógl żadny s krolestwá Iudskiego wychylić. [...] Poślał thedy Benádáb woýlko íwoie do Izráelitow. S tey przyczyny prześtał Rámáty Báázá murowác/ y wrocił fie do Terśan. *BielKron* 83v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : v abo u) vmié murowác/ vczeń/ nieuk *MurzOrt* B3.

Synonim: 2. budować.

Formacje współrdzenne: domurować, murować się, namurować, obmurować, omurować, pomurować, przemurować, przymurować, wymurować, zamurować, zamurować się, zmurować, zmurować się.

Cf MUROWANIE, MUROWANY

IM